

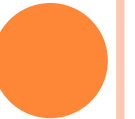
सुरवाणीसमाराधकेभ्यः स्वागतम्

डा. कं.कादम्बिनी
सहायकाचार्या
रा. सं. विद्यापीठम्, तिरुपति:

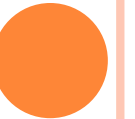
विभक्तयः

- ❖ सामान्यतया भाषायां सप्तविभक्तयः भवन्ति ।
- ❖ प्रथमा, सम्बोधनप्रथमा, द्वितीया, तृतीया, चतुर्थी, पञ्चमी, षष्ठी, सप्तमी च।
- ❖ वाक्ये विभक्त्यन्तानां नामपदानां, तिङन्तस्य क्रियापदस्य च प्रयोगः क्रियते।

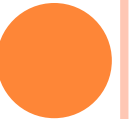
वाक्ये

- ❖ क्रियासूचकं पदं क्रियापदम्।
- ❖ कर्तृसूचकं पदं कर्तृपदम्।
- ❖ कर्मसूचकं पदं कर्मपदम्।

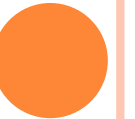

प्रथमाविभक्तिः

- ❖ प्रातिपदिकार्थमात्रे, लिङ्गमात्राद्याधिक्ये, संख्यामात्रे च प्रथमाविभक्तिः भवति।
- ❖ कर्तरिप्रयोगे कर्तुः प्रथमाविभक्तिः भवति।
- ❖ कर्मणिप्रयोगे कर्मणः प्रथमाविभक्तिः भवति।

सम्बोधनप्रथमाविभक्तिः

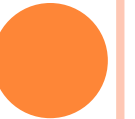

सम्बोधने (आह्वाने) सम्बोधनप्रथमाविभक्तिः

○ यदा यं कमपि वयं आह्वयाम तदा सम्बोधन-
प्रथमाविभक्तिः भवति।

○ यथा

हे राम ! अत्रागच्छ ।
हे रमे ! कुत्रास्ति भवती ?

प्र. वि.	सम्बोधनरूपम्	प्रथमाविभक्तिः श्भेदः
रामः	राम !	सम्बोधने विसर्गः न दृश्यते ।
गोविन्दः	गोविन्द !	सम्बोधने विसर्गः न दृश्यते ।
मित्रम्	मित्र !	सम्बोधने मकारः न दृश्यते ।
सीता	सीते !	सम्बोधने अन्ते 'ए' कारः । (प्रथमायां तु 'आ' कारः ।)
मान्या	मान्ये !	- " -
गौरी	गौरि !	सम्बोधने ईकारस्य ह्रस्वः ।
भगिनी	भगिनि !	- " -
लक्ष्मीः	लक्ष्मि !	- " - (विसर्गस्य अश्रवणं च ।)
अम्बा	अम्ब !	सम्बोधने ह्रस्वः 'अ' कारः ।

धन्यवादाः

